

Vedenie motorového vozidla pacientmi s diabetes mellitus

MUDr. Jozef Lacka, PhD., MBA

Diabetologická ambulancia, Trnava

Vedenie motorového vozidla pacientmi s chronickými ochoreniami musí byť bezpečné nielen pre samotných pacientov, ale aj pre ostatných účastníkov cestnej premávky. Pacienti s diabetes mellitus sa musia v pravidelných intervaloch (dva roky pre profesionálnych vodičov, päť rokov pre ostatných vodičov) podrobovať prehodnocovaniu spôsobilosti viesť motorové vozidlo. Nato, aby pacient mohol viesť motorové vozidlo, musí splniť niekoľko podmienok: nesmie mať syndróm nevedomenia si hypoglykémie, nesmie mať obmedzujúce chronické komplikácie diabetes mellitus a pred jazdou a počas jazdy si musí sledovať glykémiu. Podmienky vedenia motorového vozidla sa riadia vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a zákonom o prevádzke vozidiel v cestnej premávke.

Kľúčové slová: hypoglykémia, vedenie motorového vozidla, zmyslové skupiny

Driving with patients with diabetes mellitus

Driving with patients with chronic diseases must be safe not only for patients, but also for other road users. Patients with diabetes mellitus must undergo regular reassessment of their ability to drive at regular intervals (two years for professional drivers, five years for other drivers). In order for a patient to be able to drive a motor vehicle, they must meet several conditions: they must not have hypoglycemic unawareness, they must not have the limiting chronic complications of diabetes mellitus, and they must monitor their blood glucose before and during driving. The conditions for driving a motor vehicle are governed by a decree of the Ministry of the Interior of Slovakia and the Act on the Operation of Vehicles in Road Traffic.

Key words: hypoglycemia, driving, sensory groups

Via pract., 2022;19(4):167-170

Úvod

Vedenie motorového vozidla pacientmi s chronickými ochoreniami musí byť bezpečné nielen pre samotných pacientov, ale aj pre ostatných účastníkov cestnej premávky. Účastník cestnej premávky musí byť odborne, zdravotne aj psychicky spôsobilý. Spôsobilosti musia byť overované pravidelnými lekáskymi prehliadkami a psychologickými vyšetreniami. Pri nesplnení podmienky spôsobilosti je potrebné vodičské oprávnenie pre nedostatok spôsobilosti odobrať alebo obmedziť, aby sa zabezpečila bezpečnosť ostatných účastníkov cestnej premávky. Od 1. 1. 2018 je v jednotlivých členských štátoch Európskej únie (EÚ) implementovaná direktíva 2016/1106: „Council on driving licences“. Časť direktívy sa venuje aj pacientom s diabetes mellitus (DM). V odseku 10.2 tejto direktívy je uvedené: „Žiadateľ alebo vodič s diabetes mellitus liečený liekom, ktorý je v riziku vyvolania hypoglykémie, musí preukázať, že rozumie riziku hypoglykémie a vie zodpovedajúco zvládnuť tento stav. Vodičské oprávnenie sa nesmie vydať alebo predĺžiť žiadateľovi alebo vodičovi, ktorý má neprírodné príznaky hypoglykémie (fenomén nevedomenia si hypoglykémie). Vodičské

preukaz nesmie byť vydaný alebo nesmie byť predĺžený, ak žiadateľ alebo šofér má opakujúce sa závažné (ťažké) hypoglykémie, jedine s výnimkou podpory príslušného lekárskeho posudku a pravidelného lekárskeho posúdenia zdravotného stavu. Pre závažné hypoglykémie počas hodín bdenia sa nesmie vydať alebo obnoviť vodičské oprávnenie 3 mesiace od poslednej príhody. Vodičské preukaz sa môže vydať alebo obnoviť vo výnimočných prípadoch za predpokladu, že je riadne odôvodnený príslušným lekáskym posudkom, podlieha pravidelnému lekáskemu posúdeniu a zabezpečuje, že osoba je stále schopná bezpečne riadiť vozidlo pri relevantnom zhodnotení svojho zdravotného stavu (1).

Podmienky vedenia motorového vozidla sa riadia vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 19. januára 2018, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (2).

Podrobnosti o zdravotnej a psychickej spôsobilosti žiadateľa o vodičské oprávnenie sú uvedené v § 29 (k § 87 ods. 10 zákona) a o lekárskej prehliadke

v § 29 (k § 87 ods. 10 zákona) 106/2018 Z. z. zo 14. marca 2018 o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (3).

Definícia hypoglykémie a vplyv hypoglykémie na vedenie motorového vozidla

Definícia hypoglykémie

Na definíciu hypoglykémie sa stále najčastejšie používa opisná definícia známa ako Whippleho triáda. Ide o trojicu typických prejavov, a to nízka hladina glukózy v krvi, prítomnosť typických klinických prejavov (symptómov) hypoglykémie a vymiznutie prejavov hypoglykémie po podaní glukózy. Hranica pre hypoglykémiu nie je úplne presne určená. Pri postupnom znižovaní glykémie dochádza v rozmedzí 3,8 až 3,3 mmol/l k stimulácii tvorby kontraregulačných hormónov (glukagón, adrenalín, kortikoidy, rastový hormón), v rozmedzí 3,3 – 2,8 mmol/l k vzniku vegetatívnych (adrenergických) prejavov dôsledkom pôsobenia adrenalínu a v rozmedzí 2,8 až 2,3 mmol/l k prejavom nedostatku glukózy v mozgu (tzv. neuroglykopenia), ktorá vrcholí pri poklese glykémie pod

2,3 mmol/l bezvedomím (hypoglykemická kóma).

Podľa stupňa závažnosti hypoglykémii rozdeľujeme na:

- 1. Mierna.** Je definovaná ako epizóda, ktorú rozpozná a zvládne sám pacient, pričom výrazne nenaruší každodenný život pacienta s DM.
- 2. Závažná (ťažká).** Je to epizóda, počas ktorej glykémia klesá na hodnoty, pri ktorých pacient nie schopný postarať sa sám o seba a zvládnutie zdravotného stavu si vyžaduje asistenciu inej osoby, prípadne hospitalizáciu. Alternatívna definícia je potreba parenterálnej liečby (intramuskulárne glukagón alebo intravenózne aplikovaná glukóza) s hospitalizáciou alebo bez nej, prípadne s vývojom kómy.

Syndróm nevedomenia si hypoglykémia sa môže vyskytnúť v skupine diabetikov s dlhodobým trvaním ochorenia a s opakovanými hypoglykémiami. Vyhasína u nich schopnosť vnímať varovné adrenergické symptómy a postihnutý upadá rovno do neuroglykopenickej fázy (hypoglykemické kómy). Tento syndróm sa prejavuje pri zlyhaní kontraregulácie pri dlhodobom trvaní diabetu, častými stavmi hypoglykémie a rozvinutou autonómnou neuropatiou (4).

Riziká pri hypoglykémii, ktoré vplyvajú na vedenie motorového vozidla

Pri vedení motorového vozidla sa hypoglykémia prejaví zhoršením mozgovej činnosti, ako je spomalené, nesprávne alebo dokonca úplne chybné rozhodovanie, nerozoznávanie okolia a rozmazané videnie. Môže sa zhoršiť aj koordinácia oko – ruka. Aj počiatočné príznaky hypoglykémie, ktorými sú pocit nervozity a hladu, môžu významne zhoršiť reakčné schopnosti a zapríčiniť tak kolíziu v doprave. Charakteristikou takýchto nehôd je neprimeraný spôsob jazdy, bezdôvodná pomalá rýchlosť, jazda do protismeru, náraz vozidla do prekážky, strata kontroly nad vozidlom (6).

Pri štandardom diabetickom režime je s ohľadom na hypoglykémii najrizikovejšie obdobie približne 3 hodiny po aplikácii krátkodobého pôsobiaceho inzulínu. V tomto čase je ešte relatívne veľké množstvo inzulínu uvoľňovaného z pod-

kožia, ale väčšina glukózy z užitého jedla je už spracovaná. Preto sa pred šoférom na toto obdobie odporúča zaradiť malé jedlo ako prevenciu hypoglykémie. Zvýšené riziko hypoglykémie je po väčšej fyzickej námahe (šport, fyzická práca, dlhšia intenzívna chôdza), preto je pred začiatkom vedenia motorového vozidla potrebné zmeranie glykémie (7, 8).

Pri liečbe inzulínom sa pacientom s DM obmedzuje pracovné zaradenie pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe. Najväčšou skupinou sú železničari so vstupom na koľajisko a pracovníci podieľajúci sa na vedení vlaku. Posudzovanie pracovnej spôsobilosti a pracovného zaradenia sa navyše riadi aj zmyslovými skupinami, najmä z pohľadu výskytu diabetickej retinopatie. **Do zmyslovej skupiny 1** sa zaraďujú pracovné činnosti, pri ktorých výkone osoby vedú hnacie dráhové vozidlá na železničnej dráhe. **Do zmyslovej skupiny 2** sa zaraďujú pracovné činnosti, pri ktorých výkone osoby priamo riadia alebo kontrolujú dopravnú službu, pripravujú (zabezpečujú) vlakovú cestu, zúčastňujú sa posunu alebo sa inak bezprostredne podieľajú na doprave alebo na pohybe dráhového vozidla. Ďalej osoby, ktoré vykonávajú priamy dozor nad pracovnými činnosťami, pre ktoré je predpísaná zmyslová skupina 1 alebo 2, a tie osoby, ktoré pri výkone svojej pracovnej činnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci potrebujú správny farbcit. Osoby, ktoré vykonávajú prácu pri posune dráhového vozidla, musia byť zaradené do zmyslovej skupiny 2 bez korekčných okuliarov alebo kontaktných šošoviek. Osoby, ktoré sa pri výkone práce musia riadiť návěstnými znakmi návěstidiel, tieto obsluhujú alebo ich udržiavajú, musia spĺňať požiadavky zmyslovej skupiny 2. **Do zmyslovej skupiny 3** sa zaraďujú pracovné činnosti, pri ktorých osoby musia vstupovať bez dozoru do priestoru koľajiska a trate, neriadia ani nekontrolujú dopravu a na výkon svojej pracovnej činnosti nepotrebujú správny farbcit. Takisto treba posudzovať pracovníkov a obsluhu lanových dráh (9).

Nehodovosť spôsobená vodičmi s diabetes mellitus

V prípade diabetes mellitus je problematické preukázať vplyv ochore-

nia a momentálneho zdravotného stavu ako príčinu dopravnej nehody. V zdravotníckej štatistike môžu byť dopravné nehody uvedené pod nasledujúcimi diagnózami: V89.0 – V89.9 (Dopravná nehoda motorového alebo nemotorového vozidla bez bližšieho určenia typu vozidla), E16.0 (Liekom vyvolaná hypoglykémia bez kómy), Z04.1 (Vyšetrenie a pozorovanie po dopravnej nehode, prípadne môže ísť o ovplyvnenie vodiča inou chorobou).

Pri sledovaní skupiny diabetikov na simulátore riadenia motorového vozidla sa zistilo, že neboli preukázané významnejšie odchýlky výkonnosti vodičov diabetikov od bežnej populácie vodičov, ktoré by viedli k nižšej psychickej spôsobilosti diabetikov ako skupiny, avšak boli zistené závažné individuálne odchýlky (10). Vplyv DM na dopravné chovanie je rovnako štatisticky nepreukazný, ale zaznamenané boli prejavy únavy, straty koncentrácie, pozornosti, agresívne reakcie na chovanie iných účastníkov cestnej premávky. Avšak v testovanej skupine nebola meraná glykémia a je možné predpokladať iné chovanie pri hypoglykémii (11). Dopravné nehody bežnej populácie vodičov s hmotnou škodou boli 24 %, so zranením 9 %. Dopravné nehody skupiny diabetikov s hmotnou škodou boli je u 47,6 %, so zranením 4,8 %. V inej štúdii počas 2 rokov 19 % vodičov s DM 1. typu spôsobilo dopravnú nehodu oproti 12 % vodičov s DM 2. typu a 8 % zdravej populácie. Pravdepodobnosť dopravnej nehody u diabetikov 1,38-krát vyššia v porovnaní s nediabetikmi. Pravdepodobnosť spôsobenia nehody je 2,6-krát vyššia u starších diabetikov, 5,8-krát vyššia u diabetikov liečených inzulínom. Je tiež 3,9-krát vyššia u diabetikov s ochorením dlhším ako päť rokov, 1,4-krát vyššia u diabetikov s ochorením kratším ako 5 rokov a 8-krát vyššia u diabetikov so srdcovým ochorením. U osôb s usmrtením je ťažké dokázať ako hlavný dôvod hypoglykémii a uvedené údaje neboli dostupné (12, 13, 14, 15).

Posúdenie zdravotnej spôsobilosti viesť motorové vozidlo

Zdravotnou spôsobilosťou sa rozumie telesná a duševná schopnosť viesť motorové vozidlo. Posudzuje sa lekárskou prehliadkou, pričom náklady s tým spojené

uhrádza ten, koho zdravotná spôsobilosť sa posudzuje (16). Lekársku prehliadku (aj u pacienta s DM) vykonáva lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo, ktorý poskytuje všeobecnú ambulatnú zdravotnú starostlivosť pre dospelých, alebo lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú ambulatnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dorast. Zmenu zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla je posudzujúci lekár povinný najneskôr do piatich pracovných dní odo dňa vykonania lekárskej prehliadky oznámiť orgánu Policajného zboru príslušného podľa miesta pobytu posudzovanej osoby. Držiteľ vodičského oprávnenia, ktorému bol uložený trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze vedenia motorových vozidiel alebo ktorému bola uložená sankcia zákazu činnosti spočívajúca v zákaze vedenia motorových vozidiel a vodič nesmel vykonávať činnosť dva roky a viac, sa musí podrobiť preskúmaniu aj zdravotnej spôsobilosti. Ak sa lekárskou prehliadkou, psychologickým vyšetrením alebo preskúšaním odbornej spôsobilosti zistilo, že držiteľ vodičského oprávnenia je spôsobilý viesť motorové vozidlo len za dodržania určitých podmienok, orgán Policajného zboru obmedzí vodičské oprávnenie tak, aby zodpovedalo jeho zdravotnej spôsobilosti, psychickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti. Obmedzenie vodičského oprávnenia sa vyznačí vo vodičskom preukaze vo forme kódu. Vodičské oprávnenie sa odoberie tomu, kto nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo pre stratu zdravotnej spôsobilosti alebo psychickej spôsobilosti, pre nepodrobenie sa nariadenému preskúšanju odbornej spôsobilosti alebo preskúmanju zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti, ak sa nepodrobil nariadenému preskúmanju zdravotnej spôsobilosti osobitne vo vzťahu k závislosti od alkoholu, inej návykovej látky alebo liečiva alebo odbornému poradenstvu. Vrátiť odobraté vodičské oprávnenie alebo zrušiť jeho obmedzenie možno len po preskúmaní zdravotnej alebo psychickej spôsobilosti, po preskúšaní odbornej spôsobilosti a po splnení ostatných podmienok uvedených v rozhodnutí o odobratí vodičského oprávnenia alebo jeho obmedzení. Rozhodnutím o odobratí vodičského oprávnenia sa jeho držiteľovi

počas odobratia vodičského oprávnenia zakazuje viesť motorové vozidlo až do času jeho vrátenia. Náklady spojené s preskúmaním zdravotnej alebo psychickej spôsobilosti alebo s preskúšaním odbornej spôsobilosti uhrádza ten, kto je povinný sa im podrobiť (2, 4).

Podmienky vedenia motorového vozidla pacientmi s diabetes mellitus

Pacienti s diabetes mellitus sa musia v pravidelných intervaloch (dva roky pre profesionálnych vodičov, päť rokov pre ostatných vodičov) podrobovať pravidelnému prehodnocovaniu spôsobilosti viesť motorové vozidlo.

Diabetes mellitus a zdravotná spôsobilosť:

1. Na účely minimálnych požiadaviek na úroveň telesnej schopnosti a duševnej schopnosti na vedenie motorových vozidiel u osôb s DM sa ťažkou hypoglykémiou rozumie stav, keď je potrebná pomoc inej osoby, a opakovanou hypoglykémiou sa rozumie druhá ťažká hypoglykémia v priebehu predchádzajúcich dvanástich mesiacov, aj taká, ktorá nesúvisí s vedením motorového vozidla. Ťažkú hypoglykémia ohlásí osoba s DM špecialistovi, ktorý posúdi zdravotný stav osoby na udelenie vodičského oprávnenia.
2. Zdravotná spôsobilosť osoby, ktorá má DM, sa vždy posudzuje odborným vyšetrením.
3. Osoba, ktorá patrí do skupiny 1 a má DM, sa môže považovať za zdravotne spôsobilú, iba ak sa: a) pravidelne podrobuje lekárskej prehliadke zameranej na DM, b) preukáže čestným vyhlásením, že chápe riziko spojené s ťažkou hypoglykémiou; tento stav dokáže primerane ovládať, čo preukazuje pravidelným denným monitorovaním glukózy.
4. Interval medzi jednotlivými lekárskeymi prehliadkami sa určuje primerane každému prípadu, pričom nesmie presiahnuť obdobie piatich rokov.
5. Zdravotná spôsobilosť osoby patriacej do skupiny 1, ktorá má DM, je vylúčená, ak sa vyskytuje opakovaná hypoglykémia alebo ak taká osoba má diagnostikovaný syndróm nevedomenia si hypoglykémie.

6. Pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti u osoby patriacej do skupiny 2, ktorá má DM, sa musia vždy brať do úvahy všetky skutočnosti a riziká týkajúce sa vedenia motorového vozidla takou osobou vzhľadom na špecifikum vyplývajúce z charakteristiky skupiny 2, napríklad dlhá trasa jazdy, preprava cestujúcich, možnosť prepravy nebezpečných vecí alebo možnosť prepravy nadrozmerného nákladu. Osoba, ktorá patrí do skupiny 2 a má DM vyžadujúci liečbu inzulínom alebo inými liekmi, sa môže považovať za zdravotne spôsobilú iba na základe stanoviska z odborného vyšetrenia a iba ak a) sa u takej osoby v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch nevyskytla opakovaná hypoglykémia, b) u takej osoby nebol diagnostikovaný syndróm nevedomenia si hypoglykémie, c) sa taká osoba preukáže čestným vyhlásením, že tento stav dokáže primerane ovládať, a to pravidelným monitorovaním glukózy v krvi najmenej dvakrát denne a v čase, keď vedie motorové vozidlo, d) sa taká osoba preukáže čestným vyhlásením, že si uvedomuje riziko vyplývajúce z hypoglykémie, e) u takej osoby neexistujú iné obmedzujúce komplikácie v súvislosti s diabetes mellitus, f) sa taká osoba pravidelne podrobuje lekárskej prehliadke zameranej na DM a s závery lekárskej prehliadky zdravotnú spôsobilosť nevyklúčujú.
7. Interval medzi jednotlivými lekárskeymi prehliadkami sa stanovuje primerane ku každému prípadu, pričom nesmie presiahnuť obdobie dvoch rokov (3).

Spôsobilosť na vedenie motorového vozidla u osôb s DM vylučuje: ťažká hypoglykémia (stav, keď je potrebná pomoc inej osoby), opakovaná hypoglykémia (druhá ťažká hypoglykémia v priebehu 1 až 2 mesiacov), ak pacient trpí syndrómom nevedomenia si hypoglykémie. Podmienkou vedenia motorového vozidla je, že si pacient monitoruje glykémiu minimálne dvakrát denne. Pacient sa musí podrobovať pravidelným lekárskeymi prehliadkami.

V prípade vydania potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti viesť motorové vozidlo ide o službu, ktorá nesúvisí s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (16).

Odporúčania Slovenskej diabetologickej spoločnosti (SDS) k posudzovaniu spôsobilosti vedenia motorového vozidla diabetikmi

1. Diabetológom poskytujúcim zdravotnú starostlivosť diabetikom sa odporúča zdokumentovať poučenia o hypoglykémii, syndróme nevedomia si hypoglykémie, samokontroly glykémii a povinnostiach diabetika súvisiacich s vedením motorového vozidla pri prvom vyšetrení pacienta, čo pacient potvrdí svojim podpisom, prípadne prostredníctvom svedka.
2. Pri začiatku liečby orálnym antidiabetikom, injekčným neinzulínovým prípravkom alebo inzulínom sa odporúča podpísanie formulára „Čestné prehlásenia diabetika“.
3. Pri dispenzárnem vyšetrení je potrebné dôkladne zaznamenať epizódy hypoglykémie, zvláštnu pozornosť venovať závažnej (ťažkej) hypoglykémii a syndrómu nevedomia si hypoglykémie, ako aj iným poškodeniam zdravotného stavu obmedzujúcim vedenie motorového vozidla (napr. ťažká retinopatia alebo polyneuropatia).
4. Zmenu zdravotného stavu obmedzujúcu vedenie motorového vozidla zaznamenať do zdravotnej dokumentácie a v lekárskej správe určenej obvodnému lekárovi uvedenú skutočnosť zaznamenať.
5. Pri žiadosti všeobecného lekára o vyjadrenie k zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla uviesť skutočnosti, ktoré majú vplyv na vedenie motorového vozidla v rozsahu poskytovanej zdravotnej starostlivosti (výskyt ťažkej hypoglykémie, syndrómu nevedomia si hypoglykémie, poučenia pacienta a príznakov hypoglykémie a jej zvládnutí, o potrebe samokontroly minimálne dvakrát denne), a doplniť komplikácie DM, ktoré vplyvajú na vedenie motorového vozidla. Stanovisko k zdravotnej spôsobilosti vydáva lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo, ktorý poskytuje všeobecnú ambulatnú zdravotnú starostlivosť pre dospelých, alebo lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú

ambulantnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dorast.

6. Príslušník Policajného zboru Slovenskej republiky nemá pri cestnej kontrole alebo v súvislosti s dopravnou nehodou oprávnenie vyzvať pacienta vodiča, aby sa podrobil okamžitému meraniu glykémie, a nemá oprávnenie meranie vykonať. Meranie a vyhodnotenie glykémie je zdravotnícky úkon v kompetencii diabetika alebo zdravotníckeho pracovníka a interpretácia nameranej glykémie je v kompetencii lekára. Príslušník Policajného zboru Slovenskej republiky je však oprávnený požadovať predloženie dokladov ustanovených na vedenie a premávku vozidla, medzi ktoré patrí aj doklad o zdravotnej spôsobilosti, ak takejto povinnosti vodič podlieha. Diabetikovi sa odporúča zmerať glykémie bezprostredne po dopravnej nehode. Takisto diabetik sa mal podrobiť vyšetreniu glykémie v zdravotníckom zariadení alebo privolanou lekárskou službou, ak má príznaky hypoglykémie (podobne ako stanovenie množstva alkoholu v krvi).
7. Preukázanie splnenia povinnosti monitorovania glukózy je výlučne zodpovednosťou pacienta. V právnych predpisoch nie je uvedené relevantné ustanovenie právneho predpisu spôsobu preukázania samokontroly pacientom vodičom. Preto odporúčame pravidelne viesť záznamy glykémie v písomnej podobe vykonaním záznamu po zmeraní glykémie alebo formou elektronického záznamu, ktorý sa uchováva (napr. pamäť glukomera alebo iného technického zariadenia). Pacientovi sa odporúča aktualizácia času a dátumu v pomôcke (17).

Záver

Pacientom s diabetes mellitus vedúcim motorového vozidla sa dôrazne odporúča pravidelné sledovanie glykémii, a to najmenej dvakrát denne: pred začiatkom vedenia motorového vozidla, ako aj počas jazdy. Pravidelnými lekárskeymi prehliadkami je potrebné vylúčiť komplikácie diabetes mellitus obmedzujúce vedenie motorového vozidla. Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti viesť motorové vozidlo je časovo obmedzené.

Konflikt záujmov: Autor nie je v konflikte záujmov.

Literatúra

1. Commission directive (EU) 2016/1106 of 7 July 2016 amending Directive 2006/126/EC of the European Parliament and of the Council on driving licences s implementáciou od 1. 1. 2018.
2. Vyhláška ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 19. januára 2018, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
3. Zákon 106/2018 Z. z. zo 14. marca 2018 o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
4. Z. z. 49/2014 Z. z. Úplné znenie zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
5. Mokáň M, Martinka E, Galajda P, et al. Diabetes mellitus a vybrané metabolické ochorenia. Martin: P+M Turany; 2008:1 003 s.
6. Hypoglycemia and safe driving. In: US National Library of Medicine, National Institutes of Health [online]. Dostupné z: <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2994163/>>. [cit. 11-21-2014].
7. Doničová V. Diabetik za volantom. Edukačný materiál.
8. Brož J, Doničová V, Brabec M, Janičková Žďárská D, Polák J. Could continuous glucose monitoring facilitate identifying diabetes patients with a higher risk of hypoglycemia during driving? J Diabetes Sci Technol. 2013;7(6):1644-1645.
9. Vyhláška č. 245/2010 Z. z. Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe (v znení č. 6/2012 Z. z., 81/2014 Z. z., 108/2016 Z. z.) časť 98/2010 s platnosťou od 04.06.2010 a účinnosťou novely 1. 3. 2016.
10. Projekt IMMORTAL. In: Centrum dopravného výzkumu [online]. Dostupné z: <<http://www.czrso.cz/file/vliv-alkoholu-leku-a-psychotropnich-latek-na-dopravni-chovani-2/>>. [cit. 10-26-2014].
11. Sartre 3. In: SARTRE3 [online]. Dostupné z: <http://www.attitudes-roadsafety.eu/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&file=fileadmin/Results/SARTRE%203%2810results/S3_reports/Part%201_Report%20on%20principal%20results.pdf&t=1417150927&hash=10180132961d3ffee7da03b3bbb1888a>. [cit. 11-20-2014]. Podľa 576/2004 Z. z., Zákon o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
12. Burda MH, van der Horst F, van den Akker M, et al.: Harvesting experiential expertise to support safe driving for people with diabetes mellitus: a qualitative study evaluated by peers in a survey. JA. Patient. 2012;5(4):251-264.
13. Brunner GA, Semlitsch B, Siebenhofer A, Pieber TR. Driver's license, driving habits and traffic safety of patients with diabetes mellitus. Wien Klin Wochenschr. 1996;108(22):731-736.
14. Ahmed AA. Hypoglycemia and safe driving. 2010;30(6):464-467. doi: 10.4103/0256-4947.72268.
15. Inkster B, Frier BM. Diabetes and driving. Diabetes Obes Metab. 2013;15(9):775-783. doi: 10.1111/dom.12071. Epub Feb 17, 2013.
16. Zákon 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
17. Schroner Z. Šoférovanie s diabetes podľa novej direktívy. DiaSpektrum. 2018;7(1):18-19.

MUDr. Jozef Lacka, PhD., MBA

JAL, s.r.o., Diabetologická ambulancia
Trhová 4, 917 01 Trnava
jozef.jal@gmail.com